

Blog 5

16 april 2020

Dit is de vijfde blog waarin Mirjam Stroetinga waardevolle wetenschappelijke studies over samenwerken met ouders ontsluit voor het basisonderwijs. Hoe komt het toch dat ouders en leerkrachten zich maar al te vaak in zwijgen hullen, juist als hun visies op wat het kind nodig heeft uiteen lopen? En welke kansen biedt het noodgedwongen educatief partnerschap in deze coronatijd om dit zwijgen te doorbreken?

Zwijgen is goud?

In deze wonderlijke tijd van het coronavirus nemen ouders noodgedwongen taken van leerkrachten over. Dat dat niet elke ouder zomaar even lukt, werd mij deze week nog maar eens duidelijk. Een bevriende moeder, met een elfjarige zoon, vertelde met wanhoop in haar stem: “Dat thuisonderwijs lukt me helemaal niet. Ik krijg hem niet aan het werk. Lesgeven is een vak, waar je jaren voor studeert. Hoe moet ik het ooit aanpakken?”

Misschien vond ik het meest schrijnende nog wel, dat deze moeder het gevoel had dat ze met haar vragen niet bij de leerkracht terecht kon. Haar kind had volgens haar echt meer nodig dan de digitale opdrachten van de juf, maar iets zorgde ervoor dat ze in alle afgelopen vier weken van worstelen met dat huiswerk geen contact opgenomen had met school. Wat is dat toch met dat zwijgen?

Zwijgende ouders

De Ierse onderzoeksters Marike Darmody, Maureen Lyons en Emer Smyth ontdekten in 2016 boeiende details over het zwijgen tussen leraren en ouders. Hun onderzoek richtte zich specifiek op het levensbeschouwelijk onderwijs op de basisschool. Veel ouders bleken niet te weten welke aandacht er op de school van hun kinderen aan godsdienst besteed werd, laat staan welke methode daar dan voor gebruikt werd.

Meerdere ouders realiseerden zich tijdens het interview dat ze het best gek vonden dat ze hier niets van wisten. Maar ze hadden er ook nooit naar gevraagd. De meeste ouders verklaarden daarover in het onderzoek, dat ze nu eenmaal voor deze school gekozen hadden en er maar op vertrouwden dat het wel goed zou zitten.

Zwijgen, ook als dingen misgaan

De onderzoeksters peuterden verder. Stel nou, dat je zou ontdekken dat je kind vreemde verhalen te horen krijgt op school, of waarden meekrijgt die haaks staan op de jouwe. Zou je dan het gesprek wél aangaan? Voor de meeste ouders in het onderzoek werd het hier lastig. Ze voelden het dilemma, maar veruit de meeste ouders antwoordden dat ze in dat geval waarschijnlijk ook zouden blijven zwijgen.

De redenen die ouders voor hun zwijgen gaven, waren glashelder. Ze hadden nu eenmaal voor deze school gekozen, en dan hoor je erop te vertrouwen dat het met het onderwijs wel goed zit. En als ze het gesprek wél aan zouden gaan en daaruit zou blijken dat de waarden van de school haaks op die van hun zouden staan, zouden ze er niets aan kunnen doen: je wilt niet dat je kind in een uitzonderingspositie komt, door bijvoorbeeld gebruik te maken van de mogelijkheid dat je kind buiten de klas wacht tot de godsdienstles voorbij is. En je kind van school halen, dat wil je al helemaal niet.

Zwijgende leerkrachten

Een diepere duik in de wetenschappelijke literatuur over samenwerking tussen ouders en leraren laat zien dat zwijgen vaak voorkomt en bovendien vaak wederzijds is. Onderzoek van de Canadese Anne Dorthe Tveit (2009) toont aan dat niet alleen ouders, maar ook leerkrachten geneigd zijn het gesprek te vermijden als er verschillen van inzicht zijn in wat het kind op pedagogisch vlak nodig heeft.

De Amerikaanse onderzoeksters Sarah Christie en Agnes Szorenyi ontdekten in 2015, dat leerkrachten ouders niet vroegen naar de thuissituatie van het kind, en dat dit ouders het gevoel gaf dat school niet waardeerde hoe zij thuis bijdroegen aan de ontwikkeling van hun kind. Allochtone ouders, geïnterviewd door onderzoekers Carréon, Drake en Barton in 2005, vertelden dat leerkrachten geen vragen stelden over de culturele achtergrond van hun leerlingen en daarmee in hun optiek belangrijk informatie misten om goed les te kunnen geven. Opvallend in al deze onderzoeken is, hoezeer er het verlangen naar contact uit spreekt, maar het gesprek desondanks niet gevoerd wordt.

Dé kans om het zwijgen te doorbreken

In deze periode doen zich prachtige kansen voor om het zwijgen te doorbreken. De schoolsluiting vraagt van ouders en leerkrachten om samen de schouders te zetten onder de voortgaande schoolse ontwikkeling van het kind. Wat een kans, om als leerkracht ouders even te vragen of het lukt, hoe het afstandsonderwijs ervaren wordt en welke vragen er zijn. Wat een kans ook, om als ouder even aan de leerkracht te vragen hoe iets op school doorgaans aangepakt wordt of welke tip de leerkracht heeft voor jouw kind.

Juist nu we ineens noodgedwongen echte 'educatief partners' zijn geworden, kunnen we ontdekken dat zwijgen inderdaad goud is... als je tenminste eerst een betrokken vraag hebt gesteld ;-)

Het hele artikel van Darmody, Lyons en Smyth lezen? Klik [hier](#) en klik door naar 'View Full Tekst'.

Literatuur

Carréon, G., Drake, C., & Barton, A., (2005). The importance of presence: immigrant parents' school engagement experiences. *American Educational Research Journal* 42 (3): 465-498.

https://www.researchgate.net/publication/250184828_The_Importance_of_Presence_Immigrant_Parents%27_School_Engagement_Experiences

Christie, S., & Szorenyi, A., (2015). Theorizing the relationship between UK schools and migrant parents of eastern European origin: the parents' perspective. *The International Journal about Parents in Education* 9 (1): 145-156. <https://create.canterbury.ac.uk/14307/1/14307.pdf>

Darmody, M., Lyons, M. & Smyth, E., (2016). The home–school interface in religious and moral formation: the Irish Case. *British Journal of Religious Education* 38 (3): 249-263.

https://www.researchgate.net/publication/271820580_The_home-school_interface_in_religious_and_moral_formation_the_Irish_case

Tveit, A. D., (2009). A parental voice: parents as equal and dependent - rhetoric about parents, teachers, and their conversations. *Educational Review* 61 (3): 289-300.
doi:10.1080/00131910903045930.